

ሕግ

ትርጉሙ፣ ዓላማውና አተገባበሩ

በ የሕይወት እንጀራ አገልግሎት ተጽፎ የተዘጋጀ

የሕግና የጸጋ መስተጋብር፡ ወደ ክርስቶስ የሚያመለክት የሕይወት መመሪያ

"...ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበርና፤ ጸጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ።"

(ዮሐንስ 1:17)

ይህ አጭር ጽሁፍ የእግዚአብሔርን ሕግና በኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጠውን ታላቅ የጸጋ ስጦታ በሥነ-መለኮታዊ ጥልቀት ይቃኛል። ሕጉ የሰው ልጅን አለመቻል አሳይቶ ወደ መስቀሉ እንደሚመራን፤ ጸጋው ደግሞ ያንን መስቀል የዘላለም የሕይወት ምንጭ እንደሚያደርግልን በዝርዝር ያብራራል።

ይህ ጥናት የሚከተሉትን ዋና ዋና ጉዳዮች ይመለከታል፡-

- 1. የሕግ የሦስትዮሽ ክፍፍልና የመጽሐፍ ቅዱሳዊ አተገባበር።**
- 2. የአምላክ ሕግ ከጥንታዊ የዓለም ሕግጋት ጋር ያለው ልዩነት።**
- 3. በክርስቶስ ፍጻሜ ያገኘው የድኅነት መንገድ።**
- 4. በጸጋ ሕይወት ውስጥ የሕግ ሥነ-ምግባራዊ ፋይዳ።**

ይህ አጭር ጽሁፍ ለግል ጥናት፣ ለቡድን ውይይትና ለቤተክርስቲያን መሪዎች እንደ ግብዓት እንዲያገለግል ታሳቢ ተደርጎ የተዘጋጀ ነው። ቃሉን በጥልቀት በመመርመር፣ በእግዚአብሔር ጸጋ በበለጠ ለመመላለስ ይህንን መመሪያ ይጠቀሙ።

በነጻ የተሰጠ - ለሽያጭ የማይውል

አገልግሎት

ትርጉሙ፣ ዓላማውና አተገባበሩ

አማርኛ

Ethiopia

Copyright © 2026, የቅጂ መብት ባለቤት፡- © 2026 የሕይወት እንጀራ አገልግሎት (Yehiwot Enjera Ministry) የአጠቃቀም ፈቃድ፡- ይህ የጥናት መጽሐፍ የእግዚአብሔር ቃል ለሁሉም በነጻ እንዲደርስ ታስቦ የተዘጋጀ ነው። በመሆኑም የሚከተሉትን መመሪያዎች በመከተል በነጻነት መጠቀም ይቻላል፡- የምንጭ ምስክርነት፡- ይህንን ጽሑፍ በማንኛውም መድረክ ሲጠቀሙ ወይም ሲያሰራጩ የይዘቱን ምንጭ (የሕይወት እንጀራ አገልግሎት) መጥቀስ ይኖርብዎታል። ለሽያጭ ያልቀረበ፡- ይህንን የጥናት መጽሐፍ ለማንኛውም ዓይነት የንግድ ሥራ ወይም ገቢ ለማግኘት መጠቀም በጥብቅ የተከለከለ ነው። ይዘቱን አለመለወጥ፡- የመጽሐፉን ይዘት ሳይለውጡ፣ ሳይጨምሩ ወይም ሳይቀንሱ እንዳለ ለሌሎች ማጋራት፣ ፕሪንት ማድረግና አባዝቶ ማሰራጨት ይቻላል። "...በነጻ የተቀበላችሁትንም በነጻ ስጡ።" (ማቴ 10፡8) በሚለው መለኮታዊ መመሪያ መሠረት፣ ይህ የጥናት መመሪያ ለወንጌል አገልግሎትና ለቅዱሳን መታነጽ በነጻ እንዲሰጥ ተፈቅዷል።

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

You may not use this work for commercial purposes. You may adapt and add to this work. You must keep the copyright and credits for authors, illustrators, etc.

1. መግቢያ

የዚህ ጥናታዊ ሪፖርት ቀዳሚ ግብ በመጽሐፍ ቅዱሳዊው የሕግ (Torah) ጽንሰ-ሐሳብ ላይ ጥልቅ፣ ሥነ-መለኮታዊ እና ታሪካዊ ትንታኔ ማቅረብ ነው። ሕግ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚኖረው ትርጉም ከቀላል ደንቦችና መመሪያዎች ባለፈ፣ ከእግዚአብሔር ቅዱስ ባሕርይ እና ከቃል ኪዳን መዋቅር ጋር የተያያዘ ነው። ይህ ሞጁል ሕግን በጥንቱ የቅርብ ምስራቅ (Ancient Near East) እና በጥንታዊቷ እስራኤል የቃል ኪዳን አውድ ውስጥ ይተነትናል። ጥናቱ የሕጉን ሦስትዮሽ ክፍፍል ማለትም ሥነ-ምግባራዊ (Moral)፣ ሥነ-ሥርዓታዊ (Ceremonial) እና ፍትሐ-ብሔራዊ (Civil/Judicial) ሕጎችን በዝርዝር በመለየት፣ እያንዳንዳቸው ለብሉይ ኪዳን ማሳበረሰብ የነበራቸውን ሚና እና በአዲስ ኪዳን ያላቸውን ፋይዳ ይዳስሳል።

በሁለተኛው ክፍል ሕጉ የነበረው መለኮታዊ ዓላማ ይተነትናል። ሕጉ የእግዚአብሔርን ቅድስና ለመግለጽ፣ የሰውን ኃሊክተኝነት ለማጋለጥ (ሮሜ 3:20) እና እስራኤልን እንደ ቅዱስ ሕዝብ ለይቶ ለማቆየት የተሰጠ ነው። በተለይም በገላትያ 3:24 ላይ እንደተገለጸው ሕጉ ወደ ክርስቶስ የሚያደርስ "ሞግዚት" ወይም "ኦሳዳጊ" (Paidagōgos) ሆኖ ያገለገለበትን ትምህርታዊ ሚና በጥልቀት ይፈትሻል። በተጨማሪም ነቢያት ለውጫዊ ሥርዓት ብቻ ትኩረት በሚሰጥ እና ከልብ ታዛዥነት በራቀ አምልኮ ላይ ያቀረቡትን ትችት ይዳስሳል።

በሦስተኛው ክፍል የሕግ አተገባበር በአዲስ ኪዳን ያለውን ለውጥ (Paradigm Shift) ይተነትናል። ኢየሱስ ክርስቶስ ሕግን እንዴት እንደፈጸመው፣ ትርጉሙን እንዳጠናከረው እና "የክርስቶስን ሕግ" እንደመሠረተ በማቴዎስ 5:17-20 ላይ በመመርኮዝ ያብራራል። የኢየሩሳሌም ጉባኤ (የሐዋርያት ሥራ 15) በአሕዛብ አማኞች ላይ የነበረውን የሕግ ተፈጻሚነት የወሰነበትን ታሪካዊ ሂደት በመተንተን፣ ለዘመናዊው ክርስቲያን ሕግን የመረዳትና የመተግበር ማዕቀፎችን (Covenantal, Dispensational, and Theonomic views) ያቀርባል። ይህ ሪፖርት የአማኙን ሕይወት ከሕግና ከጸጋ ሚዛን አንጻር ለመምራት የሚያስችል ጥልቅ እውቀትና ግንዛቤን ለማስጨበጥ ያለመ ነው።

2. ክፍል 1፡ የሕግ ትርጉም

2.1. የሕግ (ቶራ) ትርጉም በታሪካዊ እና ቃል ኪዳናዊ አውድ

"ቶራ" (תּוֹרָה) የሚለው የዕብራይስጥ ቃል መሠረታዊ ትርጉሙ "መመሪያ"፣ "ትምህርት" ወይም "ምክር" ማለት ነው። ይህ ቃል የመነጨው "ያራህ" (יָרָא) ከተሰኘው የዕብራይስጥ ሥርወ-ቃል ሲሆን፣ ትርጉሙም "መወርወር" ወይም "አቅጣጫን ማመልከት" የሚል ነው። በጥንታዊቷ እስራኤል አውድ ሕግ ማለት እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሰጠው የሕይወት መመሪያና ወደ ቅድስና የሚመራበት መንገድ ተደርጎ ይታያል። ሕጉ የተሰጠው እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ ባርነት ካወጣቸው በኋላ በመሆኑ፣ ሕጉ የመዳን መንገድ ሳይሆን በጸጋ የዳነ ሕዝብ ለእግዚአብሔር ያለውን ታማኝነት የሚገልጽበት የቃል ኪዳን ሰነድ ነው።

የሙሴ ቃል ኪዳን በጥንቱ የቅርብ ምስራቅ ከነበሩት "የሱዝሬንቲ ስምምነቶች" (Suzerainty Treaties) ጋር ተመሳሳይ መዋቅር አለው። በዚህ መዋቅር ውስጥ ታላቁ ንጉሥ (እግዚአብሔር) ለተገኘው ሕዝብ (እስራኤል) ያደረገውን ውሳኔ ይዘረዝራል፣ ከዚያም ሕዝቡ ሊከተሏቸው የሚገቡ ግዴታዎችን (ሕግጋትን) ያስቀምጣል። ይህም ሕግ የነጻነት መግለጫ እንጂ የባርነት ቀንበር አለመሆኑን ያሳያል። የአይሁድ ሊቃውንት ሕጉን በሁለት ይከፍሉታል፡- የጽሑፍ ቶራ (Written Torah) እና የቃል ቶራ (Oral Torah)። የጽሑፍ ቶራ በሙሴ አምስቱ መጻሕፍት ላይ ያተኮረ ሲሆን፣ የቃል ቶራ ደግሞ እነዚህን ሕግጋት በተለያዩ የሕይወት ዘርፎች ለመተርጎም የሚያገለግሉ ትውፊታዊ ትምህርቶችን (ሚሽና እና ታልሙድን) ያጠቃልላል።

2.2. የሙሴ ሕግ ሦስትዮሽ ክፍፍል

የሙሴ ሕግ ምንም እንኳን እንደ አንድ ወጥ የቃል ኪዳን ጥቅል ቢታይም፣ በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ሥነ-መለኮታዊ ትንታኔን ለማቀላጠፍ በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል።

የመጀመሪያው ሥነ-ምግባራዊ ሕግ ሲሆን፣ ይህም የእግዚአብሔርን ቅዱስ ባሕርይ የሚያንጸባርቁና ለማንኛውም ሰው በየትኛውም ዘመን የሚሠሩ ዘላለማዊ መርሆዎችን ያካትታል። እንደ አሥርቱ ትእዛዛት (ዘጸአት 20) እና እግዚአብሔርንና ባልንጀራን የመውደድ

ትእዛዝ ያሉትን የሚይዘው ይህ ክፍል፤ ለአማኞችና ለሰው ልጆች ሁሉ የሥነ-ምግባር መለኪያ ሆኖ ማገልገሉን ይቀጥላል።

ሁለተኛው ሥነ-ሥርዓታዊ ሕግ በመባል የሚታወቀው ክፍል፤ የአይሁድን አምልኮ፤ የመስዋዕት ሥርዓት (ዘሌዋውያን 1-7)፤ የምግብ ሕጎችን፤ ግርዛትንና በዓላትን የሚመለከቱ ሕጎችን የያዘ ነው። ይህ ሕግ በክርስቶስ መስዋዕትነት የተፈጸመ በመሆኑ፤ በአሁኑ ጊዜ ለአማኙ እንደ ጥላ ብቻ የሚያገለግል ነው (ዕብራውያን 10:1)።

ሦስተኛው ክፍል ደግሞ ፍትሐ-ብሔራዊ ወይም የፍትሕ ሕግ ሲሆን፤ ይህም እስራኤልን እንደ እንድ ብሔራዊ መንግሥት ለማስተዳደርና ማህበራዊ ፍትሕን ለማስፈን የተሰጠ እንደ የባርነት፤ የካሳ፤ የግብርናና የርስት ሕጎችን (ዘጸአት 21-23) ያካትታል። እስራኤል እንደ መንግሥት ስላበቃች ይህ ሕግ በሥራ ላይ ባይውልም፤ በመርህ ደረጃ ግን ለማህበራዊ ፍትሕ መመሪያ ሆኖ ሊያገለግል ይችላል።

2.3. የመጽሐፍ ቅዱስ ሕግ እና የሐሙራቢ ሕግ ንጽጽር

የመጽሐፍ ቅዱስን ሕግ ከጥንቱ የቅርብ ምስራቅ የሕግ ኮዶች፤ በተለይም ከሐሙራቢ ሕግ ጋር ማነጻጸር የእስራኤልን ሕግ ልዩ ሥነ-መለኮታዊና ሥነ-ምግባራዊ መሠረት በግልጽ ያሳያል። ምንም እንኳን በሁለቱ ሕጎች መካከል መዋቅራዊ ተመሳሳይነቶች ቢኖሩም፤ በመሠረታዊ እሴቶቻቸው ላይ ከፍተኛ ልዩነት ይታያል።

የሥልጣን ምንጭን በተመለከተ፤ ንጉሡ ሐሙራቢ ሕጉን ከፀሐይ አምላክ (ሻማሽ) እንደተቀበለ ቢገልጽም፤ የሕጉ ዋነኛ ዓላማ የንጉሡን ሥልጣን ለማጽናት ነው። በሙሴ ሕግ ግን ምንጩ ቀጥታ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሲሆን፤ ዋና ዓላማውም ሕዝቡን ቅዱስ ማድረግ ነው።

በሕይወት ዋጋ ላይ ያሉት ልዩነቶችም ጉልህ ናቸው። የሐሙራቢ ሕግ በሰውና በንብረት መካከል በቂ ልዩነት አያደርግም፤ ለምሳሌ ንብረት የሰረቀ ሰው በሞት ሊቀጣ ይችላል። በተቃራኒው፤ የሙሴ ሕግ የሰው ሕይወትን ከንብረት በላይ ከፍ አድርጎ ስለሚመለከት፤

በንብረት ስርቆት የሞት ቅጣት አይጣልም።

የማኅበራዊ እኩልነትን በተመለከተ፣ የሐሙራቢ ሕግ በደረጃና በሀብት ላይ የተመሰረተ በመሆኑ ባለሀብቶችና ተራው ሕዝብ በተለያየ መስፈርት ይዳኛሉ። የሙሴ ሕግ ግን በሁሉም እስራኤላዊ ላይ እኩል ተፈጻሚነት ያለው ሲሆን፣ ለባዕድ አገር ሰውና ለአገሬው ሰው አንድ ሕግ ይሁን ብሎ ያዝዛል።

የቅጣት ዓላማን ስንመለከት፣ የሐሙራቢ ሕግ በኃይልና በማስፈራራት ላይ የተመሰረተ ሲሆን፣ የሰውነት ክፍሎችን የመቁረጥ ቅጣት በብዛት ይስተዋልበታል። የሙሴ ሕግ ግን ቅጣቱ መልሶ ማቋቋም ላይ የሚያተኩርና ምሕረትን ከፍትሕ ጋር የሚያመዛዝን ነው።

በመጨረሻም፣ የሐሙራቢ ሕግ በዋናነት ዓላማዊና አስተዳደራዊ ሲሆን፣ የሙሴ ሕግ ግን በሙሉ ሃይማኖታዊና ሥነ-ምግባራዊ ነው። በእስራኤል ዘንድ ሕግን መጣስ በሕግ ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር ላይ የሚደረግ ኃጢአት ተደርጎ ይታያል። በአጠቃላይ፣ የእስራኤል ሕግ ለድሆች፣ ለባዕዳን፣ ለወላጅ አልባ ሕጻናትና ለባለ ባልቴቶች የሚሰጠው ልዩ ጥበቃ፣ የእግዚአብሔርን ርኅሩኅና ፍትሐዊ ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ነው።

3. ክፍል 2፡ የሕግ ዓላማ

3.1. የእግዚአብሔርን ቅዱስ ባሕርይ መግለጥ

የሕጉ ዋነኛ ተግባር የእግዚአብሔርን ቅዱስና ለሕዝቡ ማሳየት ነው። "እኔ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ" (ዘሌዋውያን 19:2) የሚለው ትእዛዝ ሕጉ የእግዚአብሔርን ባሕርይ በሰው ሕይወት ውስጥ ለመተርጎም የተሰጠ መሆኑን ያሳያል። ሕጉ እግዚአብሔር ምን እንደሚወድ እና ምን እንደሚጠላ የሚገልጽ መስታወት ነው። ለምሳሌ አሥርቱ ትእዛዛት የእግዚአብሔርን ታማኝነት፣ ፍትሐዊነትና ቅድስና በዝርዝር ያሳያሉ።

3.2. የሰውን ኃጢአተኝነት ማጋለጥ

በሥነ-መለኮት ውስጥ ሕጉ እንደ "መስታወት" (Mirror) ያገለግላል። ሐዋርያው ጳውሎስ በሮሜ 3:20 ላይ "በሕግ ሥራ ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት አይጸድቅም፤ ኃጢአት በሕግ ይታወቃልና" በማለት እንደገለጸው፣ ሕጉ የሰውን ውድቀትና ድካም የሚያጋልጥ መሣሪያ ነው። ሕጉ ፍጹም የሆነውን መለኮታዊ መስፈርት በማቅረብ፣ ሰው በገዛ ጥረቱ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ እንደማይችል ያረጋግጣል። ይህም ሰውን ወደ ጸጋና ወደ ክርስቶስ እንዲሸሽ ያደርገዋል።

3.3. እስራኤልን ለይቶ መቀደስ

ሕጉ እስራኤልን ከአሕዛብ ጣዖት አምልኮና ርኩሳት ለይቶ ለመጠበቅ የተሰጠ ነው። እስራኤል "የካህናት መንግሥትና ቅዱስ ሕዝብ" እንድትሆን ሕጉ እንደ አጥር ሆኖ አገልግሏል። የምግብ ሕጎችና የንጽሕና ሥርዓቶች እስራኤላውያን ከሌሎች አሕዛብ ጋር እንዳይደባለቁና ማንነታቸውን እንዳያጡ በማድረግ፣ መሲሐ የሚመጣባትን መስመር ጠብቀው እንዲቆዩ ረድተዋል።

3.4. ሕጉ እንደ "ሞግዚት" (ገላቴያ 3:24) በገላትያ 3:24 ላይ ሕጉ "ወደ ክርስቶስ የሚያመጣን ሞግዚታችን" ተብሏል። "ፓይዳጎጎስ" (παῖδαγμα) የሚለው የግሪክ ቃል በጥንቱ ዘመን አንድን ሕጻን ከቤት ወደ ትምህርት ቤት የሚያደርስ፣ ሥርዓት የሚያስተምርና የሚጠብቅ ባሪያን ያመለክታል።

ሕጉም በተመሳሳይ፡-

ጥበቃ ሰጥቷል፡- እስራኤል በሕጻንነት ዘመኗ በሥነ-ምግባርና በአምልኮ እንድታድግ ረድቷል።

ተግሣጽ ሰጥቷል፡- የሰውን ዓመፅ በመግታትና በማረም ሥርዓት እንዲይዙ አድርጓል።

አመልክቷል፡- እውነተኛው ትምህርት (ክርስቶስ) እስኪመጣ ድረስ ሰውን አዘጋጅቷል። ክርስቶስ ከመጣ በኋላ ግን አማኞች ከዚህ "ሞግዚት" ስር ወጥተው በልጅነት መንፈስ የሚመሩበት ዘመን ደርሷል።

3.5. የነቢያት ትችትና የልብ ታዛዥነት

በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩ ነቢያት ሕጉን በውጫዊ ሥርዓት ብቻ መፈጸምን አጥብቀው ተቃውመዋል። ኢሳይያስ 1 እና አሞጽ 5 እንደሚያሳዩት፣ እግዚአብሔር ፍትሕና ምሕረት በሌለበት ሁኔታ የሚቀርብን መስዋዕት አይቀበልም። ነቢያት ሕጉ ከውጫዊ አፈጻጸም ይልቅ በልብ ውስጥ ሊታተም የሚገባው "የፍቅር ሕግ" መሆኑን አጽንዖት ሰጥተዋል። ይህም በአዲስ ኪዳን የሚመጣውን "የልብ ግርዛት" እና "የአዲስ ኪዳን መንፈስ" የሚያመለክት ነበር።

4. ክፍል 3፡ የሕግ አተገባበር

4.1. የክርስቶስ የሕግ ፍጻሜ (ማቴዎስ 5:17-20)

ኢየሱስ ክርስቶስ ሕግን ሊሸር ሳይሆን ሊፈጽም እንደመጣ በግልጽ ተናግሯል። የክርስቶስ ፍጻሜ በሦስት ደረጃዎች ሊታይ ይችላል፡-

ፍጹም ታዛዥነት፡- ኢየሱስ ሕጉን ያለ አንዳች ጉድለት በመፈጸም፣ ሕጉ የሚጠይቀውን ጽድቅ ለሰው ልጆች አረጋግጧል።

ትርጓሜያዊ ማጠናከሪያ (Intensification)፡- በተራራው ስብከት ላይ ኢየሱስ ሕጉ ከውጫዊ ተግባር (አትግደል) አልፎ እስከ ልብ ሐሳብ (አትቆጣ) ድረስ እንደሚዘልቅ በማስተማር የሕጉን መንፈሳዊ ጥልቀት ገልጧል።

የጥላዎች መፈጸም፡- በሥነ-ሥርዓታዊ ሕግ ውስጥ የነበሩት መስዋዕቶችና በዓላት በክርስቶስ አካልና ሥራ ፍጻሜ አግኝተዋል። አሁን አማኞች የሚመሩት "በክርስቶስ ሕግ" (የፍቅር ሕግ) ነው።

4.2. የኢየሩሳሌም ጉባኤና የአሕዛብ አማኞች (ሐዋርያት ሥራ 15)

በመጀመሪያዋ ቤተክርስቲያን ውስጥ የአሕዛብ አማኞች የሙሴን ሕግ (ግርዛትን ጨምሮ) የመጠበቅ ግዴታ አለባቸው ወይ? የሚለው ጥያቄ ትልቅ ክርክር አስነስተው ነበር። በሐዋርያት ሥራ 15 ላይ የተካሄደው ጉባኤ የሚከተሉትን ውሳኔዎች አስተላልፏል፡-

1. ደኅንነት በጸጋ ነው፡- አይሁድም ሆኑ አሕዛብ የሚድኑት በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ጸጋ ብቻ ነው።

2. አላስፈላጊ ሽክም አለመጫን፡- ግርዛትና ሌሎች አይሁዳዊ ሥርዓቶች በአሕዛብ ላይ መጫን የለባቸውም።

3. የኅብረት መመሪያዎች፡- ከጣዖት መስዋዕት፣ ከደም፣ ከታነቀ ሥጋና ከዝሙት እንዲርቁ

የተሰጠው ትእዛዝ አሕዛብ ከአይሁድ አማኞች ጋር በሰላምና በኅብረት እንዲኖሩ (በተለይ በማዕድ ኅብረት) የተሰጠ ተግባራዊ መመሪያ ነበር። ይህም በዘሊክምን 17-18 ላይ "በእስራኤል መካከል ለሚኖሩ ባዕዳን" ከተሰጡት መመሪያዎች ጋር የተገናኘ ነው።

4.3. ዘመናዊ ሥነ-መለኮታዊ አመለካከቶች

ክርስቲያኖች ለሕግ ያላቸውን አመለካከት በተለያዩ የሥነ-መለኮት ሥርዓቶች ይተረጉማሉ። ከእነዚህ መካከል አንዱ ኮቨናንት ቲዎሎጂ ሲሆን፣ ይህም በብሉይና በአዲስ ኪዳን መካከል ያለውን ቀጣይነት ያጎላል። በዚህ አመለካከት መሰረት፣ የሥነ-ምግባር ሕጉ ወይም አሥርቱ ትእዛዛት አሁንም ለአማኞች የቅድስና መመሪያ ሆኖ ይቀጥላል።

ሌላው አመለካከት ዲስፔንሴሽናሊዝም በመባል ይታወቃል። ይህ ሥርዓት በእስራኤልና በቤተክርስቲያን መካከል ያለውን ልዩነት አጉልቶ ያሳያል። በዚህ አመለካከት መሰረት፣ የሙሴ ሕግ ለብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻ የተሰጠ ነው፤ በመሆኑም አሁን አማኞች በሙሴ ሕግ ስር ሳይሆኑ በክርስቶስ ሕግ ስር ናቸው።

ቲኦኖሚ የተባለው አመለካከት ደግሞ የብሉይ ኪዳን የፍትሐ-ብሔር ሕጎች ዛሬም ለመንግሥታት ተፈጻሚ መሆን አለባቸው የሚል እምነት አለው። ይህ አመለካከት የሙሴ የፍትሐ-ብሔር ሕጎችና ቅጣቶች ዛሬም በማኅበረሰብ ውስጥ ፍትሕን ለማስፈን መዋል አለባቸው ብሎ ያምናል።

በመጨረሻም፣ ፕሮግራሲቭ ኮቨናንታሊዝም የተሰኘው አመለካከት፣ ሕጉ በክርስቶስ በኩል ተጣርቶና ተለውጦ እንደሚመጣ ያስተምራል። በዚህ እይታ፣ ሁሉም የብሉይ ኪዳን ሕጎች በክርስቶስ ተፈጽመዋል፤ አማኙ የሚታዘዘው በክርስቶስ በኩል የታዘዘውን ብቻ ነው። በአጠቃላይ፣ አብዛኞቹ ወንጌላውያን አማኞች በሥነ-ምግባራዊ ሕጉ በተለይም በአሥርቱ ትእዛዛት ዘላለማዊነት ላይ ቢስማሙም፣ በሰንበት አጠባበቅና በፍትሐ-ብሔር ሕጎች አተገባበር ላይ ግን የተለያዩ አመለካከቶች አሏቸው።

5. ትምህርታዊ መሣሪያዎች (PEDAGOGICAL TOOLKIT)

5.1. ሶክራታዊ የውይይት ጥያቄዎች (Socratic Questions)

1. በጸጋና በሕግ መካከል ያለ ውጥረት፡- "እግዚአብሔር ሕጉን ለእስራኤላውያን የሰጠው ከግብፅ ባርነት ካወጣቸው በኋላ (ከዳኑ በኋላ) መሆኑ፤ ስለ ደግነነትና ስለ መልካም ሥራ ቅደም ተከተል ምን ያስተምረናል?"

2. የሕጉ መንፈሳዊ ጥልቀት፡- "አንድ ሰው በውጫዊ ሁኔታ አሥርቱን ትእዛዛት ቢፈጽም ነገር ግን በልቡ ጥላቻና ምኞት ቢኖረው፤ ሕጉን እንደጠበቀ ሊቆጠር ይችላል? (የማቴዎስ 5:21-28 ሐሳብን በማካተት ይወያዩ)።"

3. የክርስቲያን ነጻነት፡- "ሐዋርያው ጳውሎስ 'ከሕግ በታች አይደላችሁም' ሲል (ሮሜ 6:14)፤ ይህ ማለት አንድ ክርስቲያን የፈለገውን ኃጢአት የመሥራት ፈቃድ አለው ማለት ነው? በጸጋ ሥር መሆን ከሕግጋት ጋር ያለንን ግንኙነት እንዴት ይለውጠዋል?"

5.2. አነስተኛ የቡድን መጽሐፍ ቅዱስ ጥናት (Inductive Bible Study)

ርዕስ፡- የስርየት ቀን (The Day of Atonement) እና የክርስቶስ ፍጻሜ

የጥናት ክፍል፡- ዘሌዋውያን 16:1-22 እና ዕብራውያን 9:11-14

ሀ. ምልከታ (Observation)፡-

በዘሌዋውያን 16 መሠረት ሊቀ ካህናቱ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ የሚገባው በዓመት ስንት ጊዜ ነው? ለምንስ?

ስለ ሕዝቡ ኃጢአት የቀረቡት ሁለት ፍየሎች ምን እንዲሆኑ ታዘዘ? አንዱ የታረደበት ሌላው የተለቀቀበት ምክንያት ምንድን ነው?

ለ. ትርጓሜ (Interpretation)፡- "የሚለቀቀው ፍየል" (Azazel) ኃጢአቱን

ተሸክሞ ወደ በረሃ መሄዱ የእግዚአብሔርን

ይቅርታ እንዴት ያሳያል?

በዕብራውያን 9:11-14 መሠረት፣ የክርስቶስ ደም ከእንስሳት ደም የሚበልጠው በምን መንገድ ነው? የክርስቶስ መስዋዕትነት በሕሊናችን ላይ የሚያመጣው ለውጥ ምንድን ነው?

ሐ. አተገባበር (Application):-

ይህ ጥናት ስለ ኃጢአት ክብደትና ስለ እግዚአብሔር ስርየት ያለህን ግንዛቤ እንዴት ይለውጠዋል?

ዛሬ በክርስቶስ ሙሉ ይቅርታ እንዳገኘህ በማመን የምትኖርበት ተግባራዊ መንገድ ምንድን ነው?

5.3. ሥነ-መለኮታዊ ፈተና (Theological Quiz)

1. "ቶራ" (Torah) የሚለው ቃል ትክክለኛ መሠረታዊ ትርጉም ምንድን ነው?

ሀ) ከባድ ቀንበር

ለ) መመሪያ ወይም ትምህርት

ሐ) ቅጣት

መ) የአይሁድ መንግሥት ሕግ

መልስ:- ለ። ቶራ ማለት እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሰጠው የሕይወት መመሪያና ትምህርት ነው።

2. በገላትያ 3:24 መሠረት ሕጉ እንደ "ሞግዚት" (Paidagōgos) የሚያገለግለው እንዴት ነው?

ሀ) ሰውን ለዘላለም በቁጥጥር ስር ለማዋል

ለ) ሰውን በመቅጣት እንዲፈራ ለማድረግ

ሐ) ሰውን አዘጋጅቶ ወደ ክርስቶስ ለማድረስ

መ) ኃጢአትን ከዓለም ለማጥፋት

መልስ:- ሐ። ሞግዚት ሕጻኑ ለአቅመ ኦዳም እስኪደርስ እንደሚጠበቀው ሁሉ፣ ሕጉም

ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ ሰውን አዘጋጅቷል።

3. ከሚከተሉት ውስጥ "ሥነ-ሥርዓታዊ ሕግ" (Ceremonial Law) የሚባለው የትኛው ነው?

ሀ) ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ

ለ) አትሰረቅ

ሐ) የመስዋዕት ሥርዓትና የንጽሕና ደንቦች

መ) ወላጆችህን አክብር

መልስ፡- ሐ። ሥነ-ሥርዓታዊ ሕጎች በአይሁድ አምልኮና በሥርዓተ ቅዳሴ ላይ ያተኮሩ ናቸው።

4. በሐዋርያት ሥራ 15 የኢየሩሳሌም ጉባኤ ለአሕዛብ አማኞች ያስተላለፈው ዋና ውሳኔ ምንድን ነው?

ሀ) መገረዝ ግዴታ ነው

ለ) የሙሴን ሕግ ሁሉ መጠበቅ አለባቸው

ሐ) ደኅንነት በጸጋ ብቻ እንደሆነና አላስፈላጊ ሸክም መጫን እንደሌለባቸው

መ) ከአይሁድ ጋር መደባለቅ እንደሌለባቸው

መልስ፡- ሐ። ደኅንነት በጸጋ መሆኑንና አሕዛብ ግርዛትን እንዲፈጽሙ እንደማይገደዱ ተወስኗል።

5. ኢየሱስ ሕግን "ፈጸመው" (Fulfilled) ሲባል ምን ማለት ነው?

ሀ) ሕጉን ሰረዘውና አጠፋው

ለ) ሕጉን ሙሉ በሙሉ ታዘዘው፤ ትርጉሙን ገለጠውና በመስዋዕትነቱ ፍጻሜ ሰጠው

ሐ) ሕጉ አስፈላጊ እንዳልሆነ ተናገረ

መ) ለአይሁድ ብቻ እንዲሆን አደረገ

መልስ፡- ለ። ኢየሱስ ሕጉን በፍጹም ታዛዥነትና በትክክለኛ ትርጓሜ ወደ ፍጻሜ አምጥቶታል።

ለቀጣይ ጥናትና አገልግሎት

ይህንን አጭር ጽሁፍ ከጨረሱ በኋላ፣ ጉዞዎ በዚህ አይገታ። የሚከተሉትን ጥያቄዎች በማንጸባረቅ መንፈሳዊ እድገትዎን ይቀጥሉ፡

በሕይወቴ ውስጥ የክርስቶስን ጸጋ ከሕግ መረዳት ጋር እንዴት በአግባቡ እያጣመርኩ ነው?

የአምላክን ቃል እንደ መመሪያ በመጠቀም፣ ሌሎችን ወደ ክርስቶስ ለመምራት በምን መንገድ ማገልገል እችላለሁ?

የጌታን ሕግ መፈጸም ማለት በፍቅርና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መመላለስ መሆኑን በተግባር እንዴት እያሳየሁ ነው?

ጥናቱን ይቀጥሉ፡- ይህንን ጥናት ደጋግመው በመከለስና ሌሎች 'የሕይወት እንጀራ አገልግሎት' የሚያዘጋጃቸውን የጥናት መምሪያዎችና ማብራሪያዎች በመጠቀም በመንፈሳዊ እውቀትዎ ይደጉ።

Website: <https://ethiopiansite.com/>

Telegram: https://t.me/YehiwotEnjera_Official

Facebook: facebook.com/YehiwotEnjera

Youtube: <https://www.youtube.com/@yehiwotEnjera>

Email: tsegaewnet@gmail.com

ሕግና ጸጋ፡ የእግዚአብሔር የዘላለም የፍቅር እቅድ

በእግዚአብሔር ሕግና በክርስቶስ ጸጋ መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው? ብዙ አማኞች በሕጉ ጥብቅነትና በጸጋው ነፃነት መካከል ግራ ይጋባሉ። ይህ አጭር ጽሁፍ ሕግን ከባርነት ሽክምነት ወደ ክርስቶስን ወደሚያመለክት "ሞግዚትነት" እና "የሕይወት መመሪያነት" ከፍታ ከፍ በማድረግ ይመለከታል።

በዚህ መጽሐፍ የሚከተሉትን ይማራሉ፦

የሙሴ ሕግ ሦስትዮሽ ከፍፍልና የመጽሐፍ ቅዱሳዊ አተገባበር።

የእስራኤልን ሕግ ከጥንታዊ የዓለም ሕጎች ጋር በማነጻጸር፤ የአምላክን ፍትሐዊና ርኅሩኅ ባሕርይ መረዳት።

ሕግን በክርስቶስ በኩል "መፈጸም" ምን ማለት እንደሆነና ዛሬ በአማኙ ሕይወት ላይ ያለው ፋይዳ።

በስርየት ቀን (Day of Atonement) ምሳሌነት የክርስቶስን ሙሉ የድኅነት ሥራ መገንዘብ።

በጥልቅ ሥነ-መለኮታዊ ትንታኔ እና በተግባራዊ የጥናት መሣሪያዎች የታጀበው ይህ አጭር ጽሁፍ፤ እግዚአብሔርን በቃሉ በኩል በጥልቀት ለማወቅ ለሚፈልጉ ሁሉ የተዘጋጀ ነው።

ያግኙን

ሌሎች የጥናት መምሪያዎችን ለማግኘት የሚፈልጉ ከሆነ ጥያቄዎን ያድርሱን። እንዲሁም ስለዚህ ጥናት ያለዎትን አስተያየት፣ ጥያቄ ወይም ምስክርነት መስማት እንሻለን። የእርስዎ መልዕክት ለእኛ ትልቅ ብርታት ነው።

Website: <https://ethiopiansite.com/>

Telegram: <https://t.me/YehiwotEnjera> Official

Facebook: facebook.com/YehiwotEnjera

Youtube: <https://www.youtube.com/@yehiwotEnjera>

Email: tsegaewnet@gmail.com

